

Saate
23.3.2017

Vastaanottaja
STM/kirjaamo

Lähettäjä
Marja Sairanen

SOSIAALI- JA
TERVEYSMINISTERIÖ

21-03-2017

SSu/937/2017

Viite

- kirjeenne
 pyyntö
 puhelinkeskustelu
 oheiset asiakirjat
 muu

Oheisena lähetetään Itä-Savon sairaanhoitopiirin
yhtymähallituksen pöytäkirjanote 14.3.2017 sekä vielä
paperiversio tänään webropoliin syötetystä lausunnosta liittyen
valinnanvapauslainsäädäntöön.

Ystävällisin yhteistyöterveisin
Marja Sairanen
johdon sihteeri
puh. 044 581 3329

Kokousaika 14.03.2017 kello 13:00 - 14:30

Kokouspaikka Savonlinnan keskussairaala, F 1 / 5.krs. II-tila

OSALLISTUJAT

Läsnä	Nousiainen Pekka	puheenjohtaja	
	Silvennoinen Ari	I varapuheenjohtaja	
	Myllys Ahti	II varapuheenjohtaja	
	Kautonen Tuomo	jäsen	
	Laamanen Heli	jäsen	
	Lyytinen Eeva	jäsen	
	Natunen Esa	jäsen	
	Ralli Kaisa	jäsen	
	Stenberg Eija	jäsen	
	Kuuramaa Anja	valtuuston puheenjohtaja	
	Kämäräinen Liisa	valtuuston I varapuheenjohtaja	
	Ronkanen Onni	valtuuston II varapuheenjohtaja	
	Peitsaro Panu	kuntayhtymäjohtaja, esittelijä	
	Pesonen Saara	vs. hallintojohtaja, pöytäkirjanpitäjä	
	Sipinen Riitta	hallintoylihoitaja	
	Karvanen Veikko	perusterveydenhuollon johtava ylilääkäri	
	Hongisto Jorma	vs. sosiaalipalvelujen tulosaluejohtaja	
Muu	Lappalainen Kaija	henkilöstöpäällikkö	poistui klo 13.20

Laillisuus ja päätösvaltaisuus Kokous todettiin laillisesti kokoonkutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Asiat 22 - 32

Pöytäkirjan tarkastustapa Pöytäkirja tarkastetaan samassa kokouksessa. Pöytäkirjan tarkastajiksi valittiin Heli Laamanen ja Tuomo Kautonen.

Pöytäkirjan allekirjoitus ja varmennus Pekka Nousiainen puheenjohtaja Saara Pesonen pöytäkirjanpitäjä

Pöytäkirjan tarkastustoiminta Tämän kokouksen pöytäkirja on tarkastettu kokouksessa ja todettu kokouksen kulun mukaiseksi. Pöytäkirjan käsittelylehdet on samalla varustettu nimikirjaimillamme.

Pöytäkirjan nähtävänäpito Heli Laamanen Tuomo Kautonen
Pöytäkirja on yleisesti nähtävänä Itä-Savon sairaanhoitopiirin keskushal-
linnossa, Savonlinnan keskussairaalan F 1-rakennuksen 6. kerros,
15.03.2017 kello 8.00-15.45.

Sisällysluettelo

Pykälä

- 22 Kuntayhtymäjohtajan katsaus
- 23 Kuntayhtymähallituksen vahvistaman sitovuustason mukainen talousarvion toteutuminen 2016
- 24 Tilinpäätös 2016
- 25 Henkilöstöraportti 2016
- 26 Lausunto sosiaali- ja terveysministeriölle luonnoksesta sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapauslainsäädännöksi
- 27 Sisäisen tarkastuksen vuosiraportti 2016
- 28 Sisäisen tarkastuksen vuosisuunnitelma 2017
- 29 Itä-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymän hankintaohjeen päivittäminen
- 30 Option käyttö siirtokuljetukset (pyörätuoli- ja paaripotilassiirrot) hankinnassa
- 31 Viranhaltijapäätöksiä 14.2.-3.3.2017
- 32 Kuntayhtymähallitukselle tiedoksi saatettavat asiat

Lausunto sosiaali- ja terveysministeriölle luonnoksesta sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapauslainsäädännöksi

25/00.04.00/2017

Yhall 14.03.2017 § 26

Sosiaali- ja terveysministeriö on pyytänyt lausuntoa luonnoksesta sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapauslainsäädännöksi 28.3.2017 klo 16.15 mennessä.

Lausuntopyynnön materiaalit löytyvät Internet-osoitteesta <http://alueuudistus.fi/lausuntopyynto-31-1-2017>

Lausuntoon vastataan sähköisellä kyselyllä, jossa on kohdennettuja kysymyksiä luonnoksesta hallituksen esitykseksi.

Liite nro 1; lausuntoluonnos

Päätösehdotus:

Kuntayhtymähallitus päättää antaa STM:lle liitteenä olevan lausunnon luonnoksesta sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapauslainsäädännöksi.

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin keskustelun jälkeen yksimielisesti.

Tiedoksi

STM (sähköinen kysely)

Lisätietoja antaa asian valmistelija, vs. hallintojohtaja Saara Pesonen, puh. 044 417 4100 ja esittelijä, kuntayhtymäjohtaja Panu Peitsaro, puh. 044 417 3333.

Asianmukaisesti allekirjoitetusta ja tarkastetusta pöytäkirjasta kirjoitetun otteen oikeaksi todistaa:

Savonlinnassa 16.3.2017

Saara Pesonen
pöytäkirjanpitäjä

OIKAISUVAATIMUSOHJE

Tähän päätökseen tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen. Päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla tuomioistuimeen.

Oikaisuvaatimusoikeus

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä:

- se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (*asianosainen*) ja
- kuntayhtymän jäsen
- sekä kuntayhtymän jäsenkunta.

Oikaisuvaatimusaika

Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Oikaisuvaatimus on toimitettava Itä-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymän kirjaamoon määräajan viimeisenä päivänä ennen kirjaamon aukioloajan päättymistä.

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä. Käytettäessä tavallista sähköistä tiedoksiantoa katsotaan *asianosaisen* saaneen tiedon päätöksestä kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä.

Tiedoksianto *asianosaiselle* lähetetty, pvm ²³16.3.2017

Kuntayhtymän jäsenen ja jäsenkunnan katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, kun pöytäkirja on asetettu yleisesti nähtäväksi. Tiedoksisaantipäivää ei lueta oikaisuvaatimusaikaan. Jos oikaisuvaatimusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa oikaisuvaatimuksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Oikaisuvaatimusviranomainen

Viranomainen, jolle oikaisuvaatimus tehdään ja osoite:

Itä-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymähallitus
Postiosoite PL 111, 57101 Savonlinna
Käyntiosoite Keskussairaalantie 6, 57120 Savonlinna
Sähköpostiosoite kirjaamo@isshp.fi
Puhelinnumero 044 417 3083

Kirjaamon aukioloaika on ma-pe klo 8-15

Oikaisuvaatimuksen muoto ja sisältö

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisesti. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava:

- päätös, johon haetaan oikaisua
- se, millaista oikaisua vaaditaan
- millä perusteella oikaisua vaaditaan.

Oikaisuvaatimuksessa on lisäksi ilmoitettava tekijän nimi, kotikunta, postiosoite ja puhelinnumero. Jos oikaisuvaatimuspäätös voidaan antaa tiedoksi sähköisenä viestinä, yhteystietona pyydetään ilmoittamaan myös sähköpostiosoite.

Ohjeet:

Sähköisessä kyselylomakkeessa voi liikkua edestakaisin painamalla Edellinen- tai Seuraava -painikkeita. Kysely on mahdollista lähettää vastaamatta kaikkiin kysymyksiin, mutta osa kysymyksistä on merkitty pakollisiksi. Mahdolliset kysymyksiin annetut perustelut huomioidaan vastauksia analysoitaessa. Kyselyssä on runsaasti vastaustilaa lausujen vapaamuotoisille kommentteille. Vastauksia on mahdollista muokata ennen kyselylomakkeen lähettämistä. Kyselyn voi tarvittaessa keskeyttää painamalla Keskeytä-painiketta ja jatkaa vastaamista myöhemmin. Keskeytä-painikkeesta kysely vie automaattisesti sivulle, jossa on linkki jatkettavaan kyselyyn. Sivulla voi myös lähettää linkin sähköpostiisi. Viimeisen kysymyksen lopussa on Yhteenveto-painike, josta pääset tarkastelemaan laatimiasi vastauksia. Yhteenvetosivulta pääset muokkaamaan (Muokkaa vastauksia -painike) ja tulostamaan (Tulosta-painike) kyselyn. Tämän jälkeen kysely pitää vielä lähettää.

Vastauksien lähetys: Kun kyselyyn vastaaminen on valmis, paina kyselylomakkeen yhteenvetosivun lopussa olevaa Valmis-painiketta. Lähettämisen jälkeen kyselyvastausta ei ole enää mahdollista täydentää tai muokata.

Tämä on kyselyn tekstitiedostoversio, jota voi käyttää lausuntopyynnön käsittelyn helpottamiseksi. Toimielimen käsittelyssä voidaan noudattaa esimerkiksi menettelyä, jossa lausuntoa työstetään tekstitiedostomuotoisena ja käsittelyn lopuksi tekstitiedostoon laaditut vastaukset syötetään kyselyyn.

Sähköisen kyselyn Internet-osoite: <https://www.webropolsurveys.com/S/392351745CE21196.par>

Lisätietoja lausuntopyynnöstä antavat:

Projektijohtaja, alivaltiosihteeri Tuomas Pöysti, p.0295163012, s-posti tuomas.poysti@stm.fi
Osastopäällikkö, ylijohtaja, Outi Antila, p. 02951 63164, s-posti outi.antila@stm.fi
Osastopäällikkö, ylijohtaja Kirsi Varhila, p. 02951 63338, s-posti kirsi.varhila@stm.fi
Hallitusneuvos Pirjo Kainulainen, p. 0295163092, s- posti pirjo.kainulainen@stm.fi

Kyselyn tekniseen toteutukseen liittyvät kysymykset:

Osastosihteeri Jenni Rantalainen, p. 02951 63003, s-posti jenni.rantalainen@stm.fi
Projektisihteeri Jaana Aho, p. 02951 63395, s-posti jaana.aho@stm.fi

TAUSTATIEDOT

Vastaaajatahon virallinen nimi

Itä-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymä

Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot
Saara Pesonen, vs. hallintojohtaja p. 044 417 4100

Lausuntopyyntöön käsittelypäivämäärä toimituksessa **14.3.2017**

Toimielimen nimi

Itä-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymä

Onko vastaaja*

kunta

maakunnan liitto

x sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä tai yhteistoiminta-alue

muu kuntayhtymä tai kuntien yhteistoimintaelin

valtion viranomainen

järjestö

yksityinen palveluntuottaja

joku muu

Kysymykset

Kysymyksiä uudistuksen tavoitteista

Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistamisen tavoitteena on kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä hillitä palveluista aiheutuvia kustannuksia 3 miljardilla eurolla vuoteen 2029 mennessä.

1. Voidaanko uudistuksella kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta?

- a. kyllä
- b. kyllä pääosin
- c. **ei pääosin**
- d. ei
- e. ei kantaa

Valinnanvapauslakiluonnos on keskeneräinen, kokonaisuus on vaikea hahmottaa saatikka arvioida. Valinnanvapautta koskeva uudistus ei vähennä sellaisenaan väestön terveys- ja hyvinvointieroja eikä myöskään paranna palvelujen yhdenvertaista saatavuutta. Väestön sekä taloudellinen että alueellinen epätasa-arvo tulee kasvamaan. Alueiden tasa-arvo ja palveluiden yhdenvertainen saatavuus riippuu sekä tuottajarahoituksesta että palveluntuottajille asetettavista ehdoista. Palveluihin ohjautuminen ei vaikuta erityisen yksinkertaiselta, mikä saattaa jopa hidastaa palveluihin hakeutumista etenkin.

2. Edistääkö uudistus tarkoituksenmukaisella tavalla asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia omiin palveluihin?

- a. kyllä
- b. **kyllä pääosin**
- c. ei pääosin
- d. ei
- e. ei kantaa

Asiakkaan vaikutusmahdollisuudet lisääntyvät mutta epäselväksi jää, tapahtuuko tämä tarkoituksenmukaisella tavalla? Onko asiakkaalla riittävästi tietoa valintojen tekemiseksi esimerkiksi tilanteessa, jossa ongelmat kasaantuvat? Maksuseteli ja henkilökohtainen budjetointi ovat lähtökohtaisesti uusia ja hankalia käsitteitä esimerkiksi muistisairaalle tai vaikeavammaiselle asiakkaalle tai hänen omaiselleen. Yhden luukun periaate ei toteudu, kun palvelukokonaisuudessa on useita toimijoita.

3. Antaako uudistus asiakkaalle riittävät mahdollisuudet hakeutua asiakkaan omaan tilanteeseen sopivaan palveluun?

- a. kyllä
- b. kyllä pääosin
- c. ei pääosin
- d. ei
- e. *ei kantaa*

Esitys antaa mahdollisuuden asiakkaalle valita itselleen sopivan palveluvaihtoehdon. Omaan tilanteeseen sopivan palvelun valinta monimutkaisessa järjestelmässä on vaativa tehtävä ja edellyttää kykyä arvioida omaa palvelutarvetta. Luoko järjestelmä myös palvelujen tarvetta?

4. Jos asiakkaalla on laaja-alaisia palveluntarpeita, toteutuuko uudistuksessa asiakkaan mahdollisuus saada tarpeen mukaisella tavalla yhteensovitettuja palveluita?

- a. kyllä
- b. kyllä pääosin
- c. ei pääosin
- d. *ei*
- e. ei kantaa

Integraatio ei tule toteutumaan uudessa järjestelmässä vaan pirstaloituu niissäkin tapauksissa, joissa se on onnistuttu aikaisemmin toteuttamaan. Muissakin tapauksissa järjestelmät eivät tule olemaan valmiina vuonna 2019. Tehtävä on haasteellinen myös maakunnalle uutena järjestäjäorganisaationa, saati sitten laaja-alaisen palvelutarpeen omaavalle asiakkaalle tai asiakasryhmille. Palveluketjujen seuranta ja valvonta tulee olemaan täysin uudentyypistä toimintaa ja vaatii myös asiantuntijoilta uudenlaista osaamista.

5. Antaako uudistus riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite?

- a. kyllä
- b. kyllä pääosin
- c. ei pääosin
- d. *ei*
- e. ei kantaa

Valinnanvapaus vaarantaa taloudellisen tavoitteen saavuttamisen. Kustannusten nousun riskejä on etenkin uudistuksen toimeenpanon alkuvaiheessa paljon, mm ict-investointeihin liittyen. Jos valinnanvapaus kasvattaa kustannuksia, kohdentuu väistämätön säästöpainne palvelujen kattavuuteen tai sisältöön. Kustannussäästö voi toteutua palveluohjauksella ja palvelujen priorisoinnilla, mutta ne eivät liity valinnanvapauteen.

6. Toteutuuko demokratia esityksessä riittävällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

- a. kyllä
- b. kyllä pääosin
- c. ***ei pääosin***
- d. ei
- e. ei kantaa

Maakunnan itsehallinnollinen päätösvalta kapenee valinnanvapauslainsäädännön myötä. Maakunnilla tulisi olla enemmän mahdollisuuksia päättää keinoista, joita ne voivat käyttää esitettyjen tavoitteiden saavuttamiseksi. Yhtenä keinona on lisätä valinnanvapautta hallitusti esitettyä väljemmässä aikataulussa..

7. Edistääkö uudistus toimintatapojen muutosta ja uusien palveluinnovaatioiden käyttöönottoa, millä voidaan varautua tulevaisuuden haasteisiin?

- a. kyllä
- b. ***kyllä pääosin***
- c. ei pääosin
- d. ei
- e. ei kantaa

Uudistus luo mahdollisuuksia uudistaa toimintatapoja. Siinä onnistuminen kuitenkin edellyttää innovaatioihin kannustavaa toimintamallia.

Kysymyksiä lakiluonnoksen yksityiskohdista

8. **Sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapauslakiluonnoksen 3 luvussa** säädettäisiin asiakkaan suoran valinnan sosiaali- ja terveystalvueluista.

8a. Ovatko säännökset suoran valinnan palveluista riittävän selkeitä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat yhtiötettävien valinnanvapauspalveluiden piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin palveluihin?

- a. kyllä
- b. kyllä pääosin
- c. ***ei pääosin***
- d. ei
- e. ei kantaa

Jos ei, miten olisi tarkoituksenmukaista määrittellä ne perusteet, joilla maakunnat määrittelevät tarkemmin sote-keskuksissa tuotettavat perustason ja laajennetun perustason palvelut?

Yhtiötettävät ja maakunnan liikelaitoksen tuottamat palvelut ja niiden jakautuminen on haasteellinen asia. Uudistuksessa pyritään esimerkiksi erottamaan tilapäisesti ja lyhytaikaisesti tarvittavat sosiaalihuollon palvelut pitkäaikaisesta palvelutarpeesta. Määrittelemine on erittäin haasteellista ja jaottelu epätarkoituksenmukaista - palvelutarvetta on hankala ennustaa.

Säännös jättää maakunnalle mahdollisuuksia määrittellä suoran valinnan palvelujen sisällöstä tarkemmin omissa sopimuksissaan palveluntuottajan kanssa, ellei pykälään liittyvää asetuksenantovaltuutta käytetä. Alueellisiin markkina- ja muihin olosuhteisiin liittyvä maakuntien itsehallinnon mahdollistaminen suoran valinnan piiriin kuuluvien palvelujen määrittelemisessä on

kannatettavaa. Jos asiasta säädetään asetuksella, maakunnan rooli kaventuu lähes pelkästään rahoittajan rooliksi.

8b. Turvaako maksusetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämistä vastuun kannon näkökulmasta?

- a. kyllä
- b. kyllä pääosin
- c. ei pääosin
- d. ei**
- e. ei kantaa

Maakunnan järjestämistä vastuu ei toteudu maksusetelijärjestelmässä suorien ohjausmahdollisuuksien puuttuessa. Tällöin kyseenalaistetaan myös asiakkaalle annettava palvelulupaus.

8c. Onko maksusetelijärjestelmässä sote-keskuksen oikeuksista ja velvollisuuksista säädetty tarkoituksenmukaisesti?

- a. kyllä
- b. kyllä pääosin
- c. ei pääosin
- d. ei**
- e. ei kantaa

Sote-keskuksella ei ole mahdollisuutta puuttua ongelmaan, joka havaitaan maksusetelillä hankitussa palvelussa. Kokonaisvastuu hajautuu ja saattaa aiheuttaa viivettä palvelujen saannissa ja vaikuttavuudessa.

8d. Mahdollistaako maksusetelijärjestelmä asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

- a. kyllä
- b. kyllä pääosin**
- c. ei pääosin
- d. ei
- e. ei kantaa

Kyllä silloin, kun asiakkaalla on riittävästi tietoa ja ymmärrystä sekä kyky arvioida vaihtoehtoja.

9. **Lakiluonnoksen 4 luvussa** säädettäisiin asiakkaan mahdollisuuksista valita maakunnan liikelaitos ja sen toimipiste. Antavatko säännökset asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita palvelujen tuottaja?

- a. kyllä
- b. kyllä pääosin**
- c. ei pääosin
- d. ei
- e. ei kantaa

Mahdollisuus voi olla riittävä mutta ei välttämättä tarkoituksenmukainen. Joissakin sosiaalihuollon palveluissa voi olla tarpeen rajata oikeutta, jos esimerkiksi lapsen etu ei toteudu.

10. **Lakiluonnoksen 5 luvussa** säädettäisiin asiakassetelin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä.

10a. Ovatko säännökset asiakkaan aseman ja oikeuksien näkökulmasta tarkoituksenmukaisia?

- a. kyllä
- b. kyllä pääosin
- c. *ei pääosin*
- d. ei
- e. ei kantaa

Lakiluonnos ei ratkaise ongelmaa valtakunnallisen rekisteröitymisen ja asiakaskohtaisen asiakassetelin välillä - asiakkaan asema ja oikeus ei välttämättä toteudu, jos asiakas ei tiedä mihin palveluihin hänellä on oikeus ja millaista laadun on oltava.

10b. Turvaako asiakassetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämisvastuun kannon näkökulmasta?

- a. kyllä
- b. kyllä pääosin
- c. *ei pääosin*
- d. ei
- e. ei kantaa

Asiakassetelituottajien ohjaaminen on haasteellista. Maakunnan tulisi voida asettaa hyväksymiskriteerit asiakassetelin palveluntuottajalle. Lakiluonnoksessa jää epäselväksi mm. maakunnan ja erilaisten ostosopimusten hankinta- ja alihankintasuhteet. Asiakassetelijärjestelmä vauhdittaa sairaalatoimintojen ja muidenkin erityispalveluiden yhtiöittämistä.

10c. Ovatko asiakassetelijärjestelmän käyttöönottoa koskevat maakunnan päätöksentekoa koskevat rajaukset riittäviä ja turvaavatko ne asiakkaan valinnanvapauden toteutumisen?

- a. kyllä
- b. kyllä pääosin
- c. ei pääosin
- d. *ei*
- e. ei kantaa

Rajaukset ovat liian laajoja. Vähimmäistaso, 15% on perusteeton kiinteä määrittely eikä se sellaisenaan sovellu maakuntien erilaisiin olosuhteisiin. Asiakassetelin myötä toimintaa joudutaan merkittäväällä tavalla yhtiöittämään.

11. **Lakiluonnoksen 6 luvussa säädettäisiin** henkilökohtaisen budjetin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. Mahdollistavatko säännökset asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

- a. kyllä
- b. kyllä pääosin
- c. ei pääosin
- d. *ei*
- e. ei kantaa

Henkilökohtainen budjetointi ei ole vakiintunut käsite ja siitä ei ole Suomessa kokemusta. Tarvitaan siirtymäaikoja ja kokeiluja niin toimijoiden kuin asiakkaidenkin näkökulmasta.

12. Valinnanvapauslainsäädännön myötä esitetään potilaslakiin ja sosiaalihuollon asiakaslakiin lisättäväksi uusi luku päätöksenteon tukemisesta (tuettu päätöksenteko).

Valinnanvapauslainsäädäntöön sisältyisi potilaille ja asiakkaille erilaisia valinnanmahdollisuuksia (muun muassa suoran valinnan palvelut, maksuseteli, asiakasseteli ja henkilökohtainen budjetti). Näissä erilaisissa valintatilanteissa asiakkaat voivat tarvita tukea valintoja tehtäessä. Onko tuettua päätöksentekoa koskevat säännökset tarkoituksenmukaisia?

- a. kyllä
- b. kyllä pääosin
- c. ei pääosin
- d. *ei*
- e. ei kantaa

Tuettu päätöksenteko on määritelty epäselvällä tavalla ja sen rooli suhteessa esimerkiksi palveluohjaukseen on ontuva.

13. **Lakiluonnoksen 7 luvussa** säädettäisiin palvelun tuottajien hyväksymis- ja sopimusmenettelyistä.

13a. Ovatko säännökset hyväksymismenettelyistä uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

- a. kyllä
- b. *kyllä pääosin*
- c. ei pääosin
- d. ei
- e. ei kantaa

Hyväksymismenettely aiheuttaa hallinnollista lisätyötä ja sopimusosaamista nykyistä enemmän.

13b. Ovatko säännökset sopimusmenettelyistä uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

- a. kyllä
- b. kyllä pääosin
- c. *ei pääosin*
- d. ei
- e. ei kantaa

Sopimusten ohjaaminen on hankalaa, kun maakunta tai suoran valinnan tuottaja ei voi vaikuttaa suoraan tuottajan toimintaan.

14. **Lakiluonnoksen 8 luvussa** säädettäisiin palvelujen tuottamisesta ja palvelun tuottajien velvoitteista. Ovatko säännökset uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

- a. kyllä
- b. *kyllä pääosin*
- c. ei pääosin
- d. ei
- e. ei kantaa

Palvelun tuottajan velvoitteet karsivat mahdollisesti jo toimivia yrityksiä.

15. **Lakiluonnoksen 9 luvussa** säädettäisiin palvelun tuottajalle suoritettavista korvauksista.

15a. Ovatko suoran valinnan palveluita koskevat kiinteän maksun osuus ja sen määräytymistä koskevat edellytykset riittäviä turvaamaan palvelujen riittävä rahoitus?

- a. kyllä
- b. kyllä pääosin
- c. **ei pääosin**
- d. ei
- e. ei kantaa

Määräytymisperuste voi ohjata suuren palvelutarpeen asiakkaita liikelaitoksen tai toisen suoran palvelun tuottajan hoidettavaksi. Se voi myös ohjata kohdennettuun asiakashankintaan.

15b. Ovatko säännökset muista korvauksista uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

- a. kyllä
- b. **kyllä pääosin**
- c. ei pääosin
- d. ei
- e. ei kantaa

Mahdollisuus sopia muista korvauksista palvelun tuottajan kanssa voi lisätä asukkaiden alueellista yhdenvertaisuutta.

16. **Lakiluonnoksen 11 luvussa** säädettäisiin lain voimaantulosta. Ovatko 71 §:n mukaiset siirtymäsäännökset uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

- a. kyllä
- b. kyllä pääosin
- c. ei pääosin
- d. **ei**
- e. ei kantaa

Markkinoiden avautuminen suunnitellusti sekä asiakassetelin ja henkilökohtaisen budjetin käyttöönotto on riski palvelujen jatkuvuudelle. Valmistelu-aika on liian lyhyt eikä aikataulua ole mahdollista käytännössä toteuttaa. Tietojärjestelmiä ei voida suunnitella ennen kuin lainsäädännön yksityiskohdat ovat selvät.

17. Antaako esitys maakunnille riittävät edellytykset järjestämisvastuun toteuttamiseen?

- a. kyllä
- b. kyllä pääosin
- c. ei pääosin
- d. **ei**
- e. ei kantaa

Valinnanvapauslainsäädäntö vaikeuttaa järjestämisvastuun toteuttamista.

18. Antaako esitys riittävät edellytykset sosiaali- ja terveydenhuollon markkinoiden syntymiseen?

- a. kyllä
- b. kyllä pääosin
- c. **ei pääosin**
- d. ei
- e. ei kantaa

Edellytykset varmasti ovat olemassa, mutta tuottajakorvaukset ja ehdot vaikuttavat lopputulokseen markkinoilla. Alueelliset eroavaisuudet tulevat varmasti näkymään.

18b. Antaako esitys riittävät edellytykset pienten toimijoiden toimimiseen sosiaali- ja terveydenhuollon markkinoilla?

- a. kyllä
- b. kyllä pääosin
- c. ***ei pääosin***
- d. ei
- e. ei kantaa

Jos ei, miten esitystä tulisi muuttaa?

Markkinat keskittyvät suuremmille toimijoille ja tuottajaorganisaatioille väistämättä. Velvoitteet, jotka liittyvät mm. tietojärjestelmiin ja raportointiin, ohjaavat kehitystä tähän suuntaan.

19. Miten ihmisen lisääntyvä mahdollisuus valita palveluntuottaja ja vaikuttaa siten palveluihinsa vaikuttaa ihmisen hoitoon?

Uudistus voi lisätä sitoutumista omaa hyvinvointia ja terveyttä edistäviin asioihin, hoitoon ja palveluun. Valinnanvapaus voi ohjata kysyntää kuitenkin myös epätarkoituksenmukaisella tavalla.

20. Onko laki tarkoituksenmukainen hammashoidon näkökulmasta?

- a. kyllä
- b. kyllä pääosin
- c. ei pääosin
- d. ***ei***
- e. ei kantaa

Uudistus parantane palvelujen saatavuutta, mutta riskinä on maantieteellinen keskittyminen. Kustannusten kasvu on myös riski, kun asiakas voi valita yksityisen palveluntuottajan julkisen terveydenhuollon asiakasmaksulla.

21. Onko uudistuksen vaikutukset arvioitu näkemyksenne mukaan oikein ja riittävästi?

- a. kyllä
- b. kyllä pääosin
- c. ***ei pääosin***
- d. ei
- e. ei kantaa

Suuren muutoksen vaikutusarviointi on osin tehty oikein mutta ei varmasti vielä riittävästi valmistelun keskeneräisyydestä johtuen.

22. Miten arvioitte uudistuksen vaikuttavan oman taustaorganisaationne tai jäsenorganisaatioidenne asemaan?

Itä-Savon sairaanhoitopiirin jo integroitu ja pitkälle kehitetty palvelujärjestelmä (perusterveydenhuolto, erikoissairaanhoito ja sosiaalipalvelut samalla järjestäjällä) ja sen hyödyt pitää turvata.

Palvelu- ja hoitoprosessia pitää pystyä johtamaan yhdestä palvelutuotantoyksiköstä, muutoin tavoitteet eivät toteudu.

23. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Perustason ja eräiden erityistason palveluiden valinnanvapaus ei kohtaa tavoitteita, jotka sote- ja maakuntauudistukselle on asetettu. Palveluiden tuotanto pirstoutuu maakuntien ohjauksen ulkopuolelle. Valvonnan ja ohjauksen suunnittelu on vielä keskeneräinen.

24. Yksilöidyt säädosmuutosehdotukset.

47§ Palvelun tuottajan vastuu palvelusta jää epäselväksi; kuka on vastuussa hoitokomplikaatioiden tai vastaavien korjaamisen kustannuksista, kun palvelu toteutetaan maksusetelillä?

Siirtymäsäännökset, 72§: Suoran valinnan palvelujen tuottamista siirtymäaikana tulee selventää. Voiko maakunta toimia suoran valinnan tuottajana liikelaitosmuodossa lain siirtymäaikana 2019 ja 2020?

Valinnanvapauden lisäämiseksi olisi mahdollista valmistella määräaikainen kokeilulaki.